

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

A ante M

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Et in hac significatione etiam Alvus dicitur: Varro de Re. rust. Si ex alvo minus frequenter excunt. Aliquando pro navi, si- ve pro ipsius navigii receptaculo, ut apud Propertium: Aut quid nam fracta gaudes Neptune carina? Portabat sanctos al- veus ille viros. Liv. lib. 4. Alveos informeis raptim faciebant: id est, naviculas. Declinatur & hoc alveum. Felsus: Nautibulum alveum est, ad navis similitudinem factum.

Alveolus, & Alveolum, diminutiva sunt tabula lusoria, quæ a- lio nomine dicitur Latruncularia & Aleatoria, à latrunculis & aleis. [Vocabul. de J. de. Vngar. Kaczkaedla.] Cic. de Finib. Aut alveolum poscere, aut quætere quempiam ludu. Et est etiam Alveolus, vas ligneum concavum. Liv. 8. Bel. Pun. Secures, falces, alveolos, molas. Colum. lib. 8. cap. 5. Torum o- vorum numerum in alveolum ligneum conferat.

Alveolum, n. f. quod & alveare, & per apocopen Alvear, Lo- cus vel copia ipsa alveorum. [Vocabul. de J. de. Gall. Les ruythou à moufles à miel, ou le lieu où ils font.] Italice, Vaso à café dans le api quifacant, & molti simili café. German. Ein Zimmentob. Belg. Ein piatsje coer die Boen staen/est den steen. Hispan. El col mear. Polon. Pysiolik. Vngar. Kaptár, melé Kéfó. Angl. Au place where bees do make honey, au beehive.] Varro lib. 3. de Re rust. Quæ ma- ceriæ ad villam venationis causa clauduntur, & propter alvea- ria. Colum. lib. 9. cap. 11. Quum vetus alveare numero apum destituitur. Idem lib. 9. cap. 8. Earum frequentiam apertis al- veisibus consideremus.

Alveolus, a. um, adject. In alvei modum factus, cavatus. [Vocabul. de J. de. Gall. Cuvé en fiam d' un canal ou auge. Ital. Uovo ca- nato in modo di alvio è canale. Ger. Das aufschütet ist wie ein fiam. Hisp. Cevado en manera de cana, canalado. Pol. Widelobany wid- pientow. Vng. Száratatos, mész. Angl. Made in fashion of an chan- nel.] Cato cap. 42: Sulcos, si locus aquosus erit, alveatos esse oportet.

Alveolus, a. um, 2. um, 3. um, Vitæ lib. 3: Si enim ad libellam diri- getur, alveolatus oculo videbitur.

Alvini, Vide ALVUS.

Alum, Autot Plin. lib. 23. cap. 6. Herbar species est, cômposita va- riegata, quæ in petris præcipue nascitur, similis cunila bubula, foliis parvis, ramis tribus aut quatuor à radice cacuminibus thymi, furculosum, odoratum, gustu dulce, radice longa & ru- tila. Rucl. hæc hinc vulgò credit vocari.

Alumini, penult. pro d. Salsugo terrea, ad crystalli colorem ac- cedens, quam Græci ἀλμυρον vocant: hoc est, ab adstringendo, ἄλμυρον vocaverunt. [Vocabul. de J. de. Gall. Alum. Ital. Alume. German. Alaunstein. Hispan. Alumbre. Pol. Halon. Vngar. Ténsi. Angl. Alum.] Tria hujus numerantur genera, liquidu, rotundum, & scissile. Liquidum natura primum est: nam ex eo dux reliquæ species conserescunt. Verum hoc rarissimum est, quemadmodum & scissile. Invenitur tamen in Aegypto, lacti persimile. Alumen rotundum & globosum est, non tamen absolute sphaericum (habet enim plurimos angulos) sed ad rotundam figurâ nonnihil accedens. Hujus hodie ma- xima ad nos advehitur copia. Tertium genus aluminis est, quod Græci ἀλμύριον: hoc est, scissile vocant, eò quod molle sit, & friabile in minimas partes. Hoc quoque rarissimum est. Nam quod seplasiarum pro eo supponunt, quodq; hodie Galli sua lingua vocant Alum de plume, Amianus lapis est. Vide Plin. libro 35. cap. 15. & ea, quæ infra annotavimus in dictione AMIANTVS. Dictum putatur à Lamine quod lumen colo- ribus tingendis præfert.

Aluminatus, 2. um, 3. um, [Vocabul. de J. de. Gall. Mestioné d' alum. Italice, Mestionato d' alume. Germanice, Das ven atanz ist edymit atanz vermischet. Hispanicé, Lo que tiene alumbre. Po- lon. Halonatany. Vngar. Ténsi. Angl. Mixed with alum.] ut, Aqua aluminata, quæ transit per venas aluminis, apud Plin. libro 31. capite 6. Aluminosas, idem Plinius libro 31. capite 3.

Alumnus, Alumnari. Vide ALO.

Alus, lymphium petræum, Dioscorides.

Alva, terrea & scalmatis folia, siue scamæti odores, suffumiga- nens odoribus idonea.

Alvus, siccæ excrementi receptaculum.

Alusix, specus facer in Thalamo Thuriæ monte, ab Alasio proximo amne cognominatus, ut scribit Lucius Iamvs Par- thasius in Claudianum.

Alutæ, penultima producta, Pellis mollior, & ad calceos, & ad cætera opera faciendâ concinnata. [Vocabul. de J. de. Gall. Peau de loutre, de mouy ou de gans, bouffie effouï loutre & pelle de foy. Italice, Pelle molliana & delicata. Germanice, Weich wand weiche foy, art foy. Belg. Weidwa. Hispanicé, Pelle ja è cuero fino adabado, y cortido. Pol. Skóra wydrza, krowca. Vng. Lány bér, ét bér, grættar bér. Angl. Tamod leather.] Cæsar Bell. Gall. 3: Pelles pro- velis, alutæque tenenter confectæ. Sumitur etiam quando- que pro sacco, seu marsupio. Juvenal. Appositam nigra Lu- nam subrexit alutæ.

Alutæm, & Alutamentum, A veteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

Alutarius, Coriarius: hoc est, pellium & coriorum concinna- tor. [Vocabul. de J. de. Gallice, Mesfiter, qui accouste & appareille tel- les peaux. Italice, Quel che accousta tal pelle. Germanice, Da wafgerber/en teddererter. Belg. teeterer. Hispanicé, Capa- ro de abas prima y polida. Pol. Hielokarick Garbar. Vng. Szj. gya- to, Timar. Angl. A tamer of leather.] Plaut. Hic alutarius ecido. Proprietatem Alutarii tenuiorum pellium dicuntur: Corian- ti crastiorum.

Alutatio quid sit, docet his verbis Plin. lib. 33. cap. 4: Aurum qui quæritur, ante omnia segullum tollunt, ita vocatur indi- cium. Alucus, ubi id est, areæque lavanturque ex eo quod resedit, conjectura capitur, ut inveniantur aliquando in summa tellure protinus, summa felicitate. Alutatio non vocant, si & auro ea tellus subest. Vide in hunc locu Hermolaum Barbaru.

Alvus, [Vocabul. de J. de. Gallice, Le ventre. Italice, Ventre. Germanice, De Bauch. Hispan. Vientre. Polon. Zymak, bych. Vngar. Has. Ang. The bowle.] Ab aluendo, proprietate dicitur, quæ sordes effluunt, siue cluuntur. Plinius lib. 20: Pepones qui vocantur, refrigerant maxime in cibo, & emolliunt al- vum. Quandoque ponitur pro ventre qui apparet. Colum. lib. 8: Nisi obefam ingluvie, atque distentam in pabulis alvum demerferit, & refrigeravit. Item Alvus, ubi apes mellificans, qui & alveus. Varro: Si ex alvo minus frequentes excunt, & inter- dum vas cavatum, ubi quid reponitur. Olim erat tam ma- sculinum quam femininu, hodie tantum feminini generis. Virg. In latius, inque ferit curvam compagibus alvum. Accur in Annalibus, teste Nonio, in masculino genere posuit: Alvus quam frigidissimum.

Alvulus, qui & lyncericus, 2. um, 3. um, à Græcis dicitur, quod al- vo languescat. [Gall. Malade de ventre, qui a le flux de ventre ordinaire. Italice, Infirmo di ventre. Germanice, Bauchschicht oder der wehtha vnd tranckhet des Bauchs hat. Hispanicé, El que tiene canicua. Polon. Nieczuoka miazay. Vngar. Has fite, achok ax hofe megzib. Angl. Which is sick of the fluxe.] Plinius libro 21. cap. 27: Vincapervinca, alvulis imposita, multum prodesse dicitur.

Alum anthere Plinius lib. 27. cap. 6. Herbar species est, quam Græci ἀλμυρον vocant, Symphytum petræum vocant, fontè quod in petris præcipue nascitur, similis cunila bubulæ, foliis parvis, ramis tribus aut quatuor à radice, cacuminibus thymi, furculosum, odoratum, gustu dulce, salivam viciens, ra- dice longa & rutila. Alum Dioscoridi ἀλμυρον dicitur, alum angu- num, vel sylvestre. [Vng. Kégyz bogyma.]

Alypon, 2. um, Dioscoridi. Vulgò, Turbit di Levante: Est herba subrubra, latis scissilis, foliis minutis, flore nigro, radice brevis non absimili.

Alysson, 2. um, Dioscoridi. Frutex est cause tantum & foliis minoribus à rubia distans: [Pol. Kropka. Vng. Vad kamlo.] ut tradit Plin. lib. 24. cap. 11. Nomen habet ab eo, quod solo conspectu rabiem curare creditur. Quidam eandem putant esse cum ea, quam hodie Rabiam minorum vocamus, alii canem esse malunt, quæ Cannabis agrestis dicitur.

Am, Prepositio Græca, quæ nisi apud vetustissimos, extra compositionem non reperitur, significatque circum, Cato se- paravit, quum dixit, Am terminum. Verum quando com- positum cum dictione incipiente ab a, e, i, u, interponitur, b, euphonie causa: ut, Ambages, Ambio, Ambesius, Ambigo, Am- burbium, Ambarvalis, Ambrustus. Si verò cum e, h, l, q, m, tur m in n, Ancillus, Anhelo, Anfractus, Anquiro. Cum p, remanet integra: ut Ampulo. In notis antiquorum, A M. amicus. A M. N. amicus noster. A M. P. amabilis persona. AMS. amicus. A V. R. aurum vel Auclius. A M. N. amantissimus. A M. N. T. A M. N. amicus noster amantissimus. AMPHTR. amphitheatrum.

Amalthea, avis nocturna, quæ & strix, eadem fontè quæ vesper- tilio. Ama etiam dicitur vas, ad fundendum vinum accom- modum.

Amabilis, Amabilitas, Amabiliter, Amabo. Vide AMO.

Amalthæa cornu, Ἀμαλθαια γίγα, idem quod copix cor- nu. Venerunt quoties affatum omnia superesse significamus. Translarum à fabula quæ variè narratur apud Aviores. Qui- dam ad hunc modum narrant: Rhera Iovem enixa metu Sa- turni parvis liberis recens natos devorare soliti, infantem in Creta occultum, nutriendum à duabus Nymphis, Adra- stæ & Ida Mellisæ filiabus. Hæ nutriværent illum lacte cu- jusdam capræ, cui nomen erat Amalthæa, quam lupiter iam adultus ob acceptum beneficium in sidera retulit. Hujus al- terem cornu nymphis nutricibus dedit, videlicet officii præ- mium, hanc adjiciens facultatè, ut quicquid optassent, id illis ex eo cornu largiter suppullularet. Ovid. li. 5. Fast. pauò dicitur hinc fabulâ narrari: Nais Amalthæa Creta nobilis Ida, &c. A- luit

Clar. Orat. Comprehensio, & ambitus ille verborum, si sic Pe-

Ambiothridion, ἄμβιοθρίδιον, Pharmacum abortum faciens.

Ambrosia, ἄμβροσις, & Ambra, ἀμβρα. Ex Græco ἀμψυ vi-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Ambrosia, ἄμβροσις, sive ἀμβροσία, Calycis genus. [Polon. Ws-

Vngar. lárás. Ang. Walking going pourmenting. Ipse actus est

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Ambulatio, ἀμβύλασις, diminutivum. [μακρὸν ἔστι τὸ ἀμβύλασις.]

Amellā, Herba quæ nascitur juxta Mellam Gallie fluvium, à quo nomen accepit. Amellus flos ejus. Vide Serv. in illud Virg. 4. Georg. Est etiam flos in pratis, cui nomen Amello fecerit agricolæ.

Amen, [אמן] Vng. Amen, vng. Amen. Dicitio Hebræa, Verè aut veritas: particula ad confirmandum aliquid. De retro 27. ita Respondentibusque universis populus Amen: id est, verè, v. veritas erit hoc. Aquila interpretatus est Fidelity: Sepius ginta, Fiat: quod ea quæ supra dicta sunt, verà sint.

Amentis, om. t. Qui à mente sua discessit, mente moris, de statu mentis defectus. [אמנות] Gall. Incompos, hinc de feni forami Ital. Furioso, paxco. Ger. Bohannig/taub. Hisp. Sin fiso. Pol. Głopi, szalony, bryzany. Angl. Mad, wood. Cic. 1. de Fmib. An me tam amentem putas, ut apud imperitos illo modo loquar? Quidam Dementem ab Amentem ita distinguunt, quod Dementis sit, qui non cogitat quid agat, aut loquatur: Amentis, qui profus insanit.

Amentitas, a, um, Cic. de Orat. Amentitas hastas ab aliquo accipere.

Amentium, f. p. [אמנות] Gal. Fortemur. Ital. Paccia. Ger. Bohannig/taub. Hisp. La perulida del fiso à la locura. Pol. Głopiwo, szaleniwo. Vngar. Eszesen, baland. Angl. Madness, madness. Terent. in Andr. Cur meam senectutem sollicito hujus amentia? Cic. 3. Tusc. Nec minus illud acutè, quod animi affectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam, eandemq; dementiam.

Amentum, n. f. Omne ligamen, veluti sorum, quo media hasta religatur, ut jaci longius possit. [אמנות] Gall. Lem, courroye, camine de puy en l'air ou saulier, ou vu dard pour le lancer plus vite. Ital. Ogni forte di legamo. Ger. Ein jebes band ein Riem. Hisp. Amiente para tirar. Pol. Naciemajnie y amienta, puzay, albo puzay. Vn. Idem. Ang. A loope, a thong. Silius lib. 14. hasta juyatur amento. Hinc Amentata solæ, & Amentata jacula dicuntur. Cicero de Orator. Amentatas hastas à alio accipere, eazque Oratoris viribus laentis que torquere, Metaphoricè dixit pro argumentis aliunde petitis, quali telis, quibus utatur orator. Et Amentare apud Lucanum pro jacere, aut circumdare, aut amento munire: jaculum amentavit habita. Videtur autem Amentum proprie ea ligamina significare, quæ infra mentum pertinent & pileum retinent, quæ dicuntur etiam offendices, quod se multo offenderent, & convenirent: ita ut metaphora quædam, vel potius Synecdoche ad cætera ligaminum genera translaturum sit.

Ameia, Colum. semen ulmi. Plin. Gamariam vocat.

Amerimnon, [אמרימון] Gall. lecharbe. Ital. sempre viva. Germ. daufrucht. Hisp. hierba amara. Herba est quæ alio nomine Alzoon majus appellatur. Autor est Plin. lib. 25. cap. 23. Nomen habet ab eo quod curam & sollicitudinem levare putetur. Amerimnon enim idem est quod sollicitudinis expers.

Amerina, species est salicis arboris, quæ & Sabina appellatur. Plin. lib. 24. cap. 9. Amerina nigra semen cum spuma argenti pari pondere pilothrum est.

Ames, amitis, masculini generis. [אמיס] Germ. Ein vogelgarn. Pol. Tyspały, se, sepe abstrusa. Vng. Madarise, pica. Ang. A perch for an hawk. Pertica ancipalis, Horat. in Epodo: Aut amite levitara tendit veria. Pallad. lib. 9. cap. 12. Nunc in amibus apparet aucupium nocturnum.

Amethysus, [אמיתוס] Germ. Ein rothe stein in Edigeisen/stein hat viel farb. Gemma est diluto violæ colore, fulgore purpureo, non proflus igneo, sed in vini colorem delineata: dicta ab α privativo, & verbo μέθοω, quod est inebriare: sive quod ebrietati credatur resistere, ut Aristoteli cum Magis convenit sive (ut Plinio placet) quod usque ad vini colorem accedens, prius quam eum degulter, in violam desinat. Plin. lib. 27. cap. 9. quinque enumerat amethysi species, ex quibus palmam tribuit Indico. Amethysus quoque à nonnullis vocatur uvæ quædam species, vinum tam infirmum, ut nullo modo inebriet unde Plin. lib. 14. cap. 2. cam suaritate Ineticulam appellatam fuisse testatur. Ab Amethysus sic adjectivum Amethysinus, a, um, quod ex Amethysus constat, aut quod amethysii colorem refert. Item Amethysinatus, amethysino colore ornatus, sicut purpuratum dicimus, veste purpurea exornatum. Martial. libro 2: Hic quem videmus grecibus vagis lentum, Amethysinatus media qui fecit sepra.

Amethysizōntēs carbunculi, [αμειθυσίζοντες] Optimum carbunculi genus, cujus extremus igniculus in Amethysii violam exit. Plin. lib. 37. cap. 7.

Ami, Piscis est Pelamidi similis, cujus incrementum singulis diebus intelligitur. Plin. lib. 9. cap. 15.

Amiantus, [αμιαντος] Lapis est friabilis in modum lanæ, alumini scissili adeo similis, ut pro eo à Scythiis supponatur. Vulgus Gallorum vocat Alouen plumeux, falsò existimans speciem esse aluminis. Ex hoc lapide tenuiores conficiunt ellych-

nia, propterea quod ab igne non consumatur. Textur quoque in vestes & mappas, quæ iordidatæ, igni purgantur. Discernitur ab alumine scissili: quod hoc aquæ innatet: amiantus autem mergatur. Gustu quoque dignoscitur: nam alumina scissile substantia tenuitate linguam mordicat, & tandem exulcerat: amiantus verò acrimoniæ omnis mordacitatisque expers est. Ad hæc Amiantus in ignem coniectus, perpetuo durat: alumen autem liquefit, bullasq; excitat.

Amicium, penult. prod. n. f. Vitis pediculus, ex quo vinum distillatur. Feilus.

Amicium, cis. pen. corrept. Præteritum amicum & amixi, amicum, act. q. vestio, operio, etc. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. Ger. Entdecken/enthaun. Belg. Deuten. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amiciorium, n. f. Vestimentum puellare, candidum, & subillissimum, ex lino. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. Ger. Entdecken/enthaun. Belg. Deuten. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amiculus, a, um, particip. Idem quod vestitus. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amiculus, us, m. q. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amiculus, Genus vestimenti, auctore Festo, à circumjectione dicitur. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amicus, ex. f. p. Quam quis amat inhonestè. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amicula, diminutivum ab amica. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amicus, substantivum, Benefolus, necessarius, qui honesto amore aliquem complectitur, & indissolubili familiaritate inter ei est conjunctus. Hujus contrarium est inimicus. [אמיתוס] Gall. hatoh, apertus, etc. Ger. Vellus, affable. Ital. Vellire. German. Entdecken/enthaun. Hisp. Velir. Pol. Okrywać, odkrywać. Vng. Fel befedni, felhozni. Ang. To dole. Brutus in laudatione Appii Claudii Quæ te toga prætexta amicum: Varro aliter: Sceleris magister amixi. Vide Diomed. lib. 1. Horat. Et pipet & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dum salutabat, & calcabat ipse se, se, & amiciebat. Veteres amicior dixerunt pro amicior. Plautus: Subnixus aliis me inferam, atque amicebor gloriosè.

Amist des, lapis est, quem qui secum gestaverit, incibriari non potest.

Amist i. pen. corr. f. p. Theop. Patris mei soror, quasi à me tria sit, atq; avia videri possit, vel quia à patre meo amata est. [*am paiti. p. i. avia meo. Gall. Tante du côté du père. Ital. Zia. Ger. Des Bannes Schwester. Belg. Des Bannes suster. Hisp. Laya, hermana de mi padre. Pol. Cystka. Vng. Az, atyam unyay. Angl. The father's sister.*] Nam plures sorores à fratribus, quam fratres diligi solent, propter dissimilitudinem personarum, quæ ideo minus distentionis habent, quo minus amulationis. Major amita dicebatur, avi & avix amita: sicut & Major avunculus, avi & avix avunculus. Liv. Adolefcens inde se ad Ebutiam amitam contulit.

Amist i. tal. pen. prodam. l. autore Nonio dicitur li, quorum alter ex fratre, alter ex sorore est genitus. [*si avix v. ad d. p. q. v. ad d. p. v. v. Gall. Cousins germains, les fils du frere & de la sœur. Italice. Figlioli di fratello & sorella, cugini germani. Ger. Geschwister sinder & auf beiden seiten. Belg. Geschister sinder van eenen vader ende suster. Hispan. Hermanos de hermano. Pol. Bratki odzeta i siostry. Vngar. Kís atyafiak, kinekgyék az élyammatl magyék az unokoml famébe. Ang. Brothers and sisters joint.*] Duorum autem fratrum filii Patruclæ, sororum vero liberi Consobrini appellantur.

Amistro, aci. t. Dimitto seu permitto. [*Dimittum. German. Dinschiden, gehen lassen.*] Terent. Hevte. Nam si semel tuum animum intellexis. Prius proditurum te tuam vitam & prius pecuniã omnem, quam abs te amiti filium, Hui, *Ex. Plaut. in Capt. q. item amittere, significat perdere, & jacturam facere.* [*אמיטו אמיטו אמיטו. Gall. Perdre. Ital. Perdere. German. Verloren. Hisp. Perder. Pol. Traci, gubie. Vng. El ereszho. Angl. To let go, to lose.*] Saluti, lampridem equidè nos vera rerum vocabula amissimus, quia bona aliena largiri, liberalitas malorum rerum audacia, fortitudo vocatur. Item ignoscere. Idem in Eunucho: Vnam hæc noxam amitte, si aliam admisero noquam, occidito. Item admittre. Plaut. in Afin. Cur ergo minnaris te tibi vitam esse amitturum.

Ammil, ios, *אמיל*, Dioscor. Herba est caule rotundo, furculis multis & exiguis, folio oblongo, angusto, per ambitum incisus diviso, flore parvo & candido, umbella anethi, semine multo, exiliore quam cumini, gustu origanum præ se ferente, acci nimirum & sub amaro, radice candida & capillosa, à nonnullis piperula dicitur. Apud Plin. lib. 20. cap. ult. legitur generativus Ammil, tanquã à nominativo Ammiu: Anethi, inquit, & feniculi seminis, & anisi & ammi. Officinis vocatur Ammi.

Ammiraldus pro litorum curatore, sive maris præfecto, nescio cuius lingue verbum est, inquit Bras. Quod genus sunt & illa, Marichalcus, Seneschaleus, Baro, quæ videntur unã cum Barbarico imperio invasisse. Quibus quidem vocabulis, aut utendum censet, aut vetus aliquod vocabulum subsiciendũ, quod novo respondeat. Id ut commodius fieri possit, ipse indicat in lib. de Conscribendis Epist.

Ammochrysis, Gemmæ nomen, *אמוכריס*, Plin. lib. 27. cap. 11. Arenarum similitudo est in ammochrysis, velut auro arenis misto.

Ammodites, *אמודית*, Serpens est viperæ similis arenosi coloris, undè & nomè accepisse videtur. A nonnullis Cenchrias dicitur, quod eadem habeat duram inftar milli. Aet. lib. 13. cap. 25. Alii Ammoditè piscem esse volunt, sibi forma, ac longitudine, maxima parte albi, suavem & elixum, & frixum. Arenis sese occultat, erigiturq; à piscatoribus palat aut in æstuans calcando exentus exspititur lagenæ, vel verticuli genere.

Ammoni acum, pen. corr. n. t. [*אמוניאקום. Ger. Ein Baum darvon ein gummi Ammoniacum gemannt.*] Est gutta sive lachryma ferulæ in Libya nascentis, quæ à Dioscoride Agassilla, à Plinio Metopion appellatur. Nomen habet ab arenis, quas Greci *αμμο* appellant, propterea quod ab arbore succedebat, in subjectas arenas decidat, atq; in iis in grumos quosdam thuris more concresecat. Aut certe ab Ammone sove, qui in desertis Libya in locis arenosis templum habebat, circa quod hoc ferulæ genus præcipuè nascebatur. Plin. Ammoniaci lachrymam vocat, eo (opinor) consilio, nequis homonymia deceptus, Ammoniacum sale intelligeret, qui ab Ammoniaci gutta omnino est diversus. Vide Diosc. lib. 3. Plin. l. 12. cap. 25.

Ammoni acis sal, *אמוניאקום*, Dioscoridi, Terra salifera est in Libya ar. nis crescente luna effervescentis, alumini scissili non dissimilis, glebis oblongis, venisq; in longitudinè rectis. Invenitur potillimũ in tractu Cyrenatico, & juxta Iovis Ammonis templum, ubi ab accolis *αμμο* dicitur, terre tumore veluti certissimum indicium, sequèdibus. Ammoniaci igitur nomè sortitus est, aut ab arenis sub quib; invenitur, ab Ammonia regione Libya, in qua Iupiter Ammon colebatur, circa quam præstantissimus eius perhibetur. Vide Plin. lib. 31. cap. 7. & Diosc. lib. 3. Hodie nativo, & croque Ammoniaco sale carum: nam qui à Septilastus nobis ostenditur, factius est.

Ammoni s cornu, *אממוני*, Gemma est aureo colore, arctini cornu effigiem representans, quæ somnia vera afferre perhibetur. Autor Plin. lib. ult. cap. 10.

Ammoni strum, *אמוני*, Massa est consistans ex arena mollis trita, & tertia parte nitri: ex qua recocta fit nitrum purum & candidum. Plin. lib. 36. cap. 26.

Ammen sēs, Amnium accolæ. [*אמנוני. Gall. Ceux qui demeurent pres des rivieres. Ital. Quelli ch' habitano appressi l' fiume. Germ. Die bey den bächen wohnen. Hispan. Moradores cerca del rio. Polon. Nad rzekamy mieszka, cacy. Vngar. Folyo mellet lakok. Ang. Which dwelleth by rivers.*]

Ammen sēs, f. p. [*אמנוני. Gall. Oubliance. Ital. Dimenticanza, oblio. Germ. Vergessen. Hispan. Olvidanza. Pol. Zapomnienie bywody. Vng. Azony let hanyofjrol el felek hgy. Ang. Forgeting, oblivion.*] Cum accentus in penultima, Latine prætorum in perpetuum obliuio dicitur, quasi lex obliuionis ab *אמנוני* est, immemor sio, obliuiscor. Cic. t. Phil. Ica fundamenta pacis, Athenicisumque renovavi vetus extempium, Græcum etiam verbum *אמנוני* usurpavi, quod tum in sedandis discordiis usurpaverat civitas illa, atque omnem memoriam discordiarum perpetua obliuione delendam censui.

Amnia, apud Euripidem interior pars vulvæ.

Amnis, [*אמנוני. Gall. Fleuve, riviere. Ital. Fiume. Germ. Ein stuf, ein bach. Belg. En vloed, rivier. Hisp. El rio. Polon. Rzeko. Vng. Folyamat, folyo viz. Ang. A stude, a river.*] Fluvius: ab Am, circum, & No, fluo, quoniam flexuoso meatu labitur, vel ab ambio. Omnia enim flumina circumcuiant, ideoque cornuta pinguntur. Nec desunt, qui à Græco *אמנוני* deduci malint, quod etiam Suidas fluvium interpretatur. Hinc etiam *אמנוני* vocatur à Callimacho dici putant pro amnicis. Sic enim habet ille in Hymno Dianæ: *Αἰετὸν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀμνοῦ νύμφας ἔλεγεν ὀνομασθῆναι.* Hoc est, Da mihi fabulas Amnicidas viginti Nymphas. Verum hoc potius deductum videtur *αἰετὸν ἀμνοῦ*, quod proprium nomen est fluvii in Creta, à Suida quoq; commemoratum: quod etiam Callimachi interpres annotavit his verbis: *ἀμνοῦ ἑστὸς Κρήτης, ἀπὸ τοῦ ἀμνοῦ Κρητικῆς* id est, Amnicus fluvius Cretæ, à quo Amnicidas: hoc est, Creticas. Virgil. l. Georg. Atque alius latum funda jam verberat amgem. Plinius libro 20. capite 32: Halcyones subicit & in amnes. Ponitur & pro torrente. Virgil. 4. Aeneid. ruunt de montibus amnes.

Ammic colli, l. x. [*אמנוני. Gallice, Qui habite pres de riviere. Italice, Quello ch' habita appressi l' fiume. Ger. Der bey einem fluf wohnet. Hispan. El morador que mora cerca del rio. Pol. Nadszka mieszka. Vngar. Folyomat, mellet lakok. Ang. Which dwelleth by a river.*] Amnis accolæ. Ovid. 10. Metam. Amnicolæque simul salices, & aquatica locos.

Ammic sēs, a, um, Significat fluviale: [*אמנוני. Gall. Deriviere. Ital. Di fiume. German. Das tes fluf oder bach is. Hispanice, Cosa perteneciente al rio. Polon. Dorzky przynależacim, yz, przylegla. Vngar. Folyomat, Ang. Which belongeth to a river.*] ut Strabo amnica, apud Apulejum Plin. lib. 35. cap. 3. insula in Sao Maribarihis, amnicorum maxima.

Amnigenus, a, um, Aut. Amnigenos inter pisces dignandos. *Amnites*, gemma est vitro similis, sed durior.

Amo, amas, amare, Diligo, charum habeo, studio persequor, benevolentia complector, magno amore in aliquem sum. [*אמו אהב אהב אהב. Gall. Aimer. Ital. Amare. Ger. Liebhaben, lieben. Hisp. Amar con affection. Pol. Miłować. Vngar. Szeretnem, szeretek. Angl. To love, love.*] Cicero. Dolabella. Quis erat, qui putaret ad eum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere: tantum tamen accessit, ut mihi deniq; nunc amare videat, antè dilexisset. In eodem sensu idem Cicero ad filium: Sed tamen ut scires eum non à me diligi solum, verum etiam amari. Terentius tamen contrarium posuisse videtur, quum inquit: Non pol, quò plus queoquam amem, aut plus diligam, eò feci. Quod si Amo absolute ponatur, capitur pro Amore captus sum: hoc est, esse in amore. Plautus. Amat filius: certum est. Composita hujus verbi sunt Adamo, Deamo, Redamo, & Peramo.

Amab s, [*אמו. Gall. Pour Dieu mon amy, si il vous plaist. Ital. Di gratia. Ger. Ein uder. Belg. ticut. Hisp. Por mi amor. Pol. Moj miły proste. Vng. Kedvesem, kedlek. Angl. I pray you, I beseech you.*] Interiectio blanditiæ, Comici valde familiaris. Plaut. Noli amab, verberare lapidem, ne des manum. Quidam exponunt, Gratum erit. Gell. lib. 11: Amabò mi sibi quiescat. Sæpè etiam habet adiunctum accusativum. Cicero ad Attic. Cura, amabò te Cicero nem nostrum.

Amans, particip. Significat cum vel eam, qui vel quæ amat, pudicè vel impudicè. [*אמו אהב אהב. Gall. Je t'aime. Gall. Amant, amoureux. Ital. Amante in amore. German. Ein uder, oder ein uderhabend, oder oder. Hispan. El que ama, amador. Pol. Miłosnyk, kochu miłosnyca. Vng. Szeret. Ang. Loves, which loveth.*] Cicero. Nihil ducile amanti puto. Amo autem, & semper

semper amavi nimium studia & mores tuos. Cum genitivo constructum, transit in nomen: ut, Amans quietis, &c.

Interdum substantivè accipitur in eadem significatione, qua amator, &c. Ovidius 1. de Arte: Palliat omnis amans: color est hic opus amanti.

Amator, adverbium. Significat benevolè, vel cum amore. [Amator] Gall. Amoureux. Ital. Amatore. German. Freundlich. Hispan. Amador. Pol. Przyjaciel. Vngar. Szerelmes. Angl. Lovingly. Cicero Attico: Valde hoc velim amanter diligenterque conciliari. Plinius in Epistol. Nos, ut amicos paternos, & amanter & modè complectebatur.

Amisco, veteres inchoativo modo dixerunt ab amo. [Vng. Amisum] Diomedes Gram. lib. 1. Item ab amo veteres inchoativo dixerunt amisco, unde & amiscos amatores dicebatur.

Amiscus, id est amator. [Vng. Amiscus] Diomedes Gram. lib. 4. & Plautus in Truculentis: Iucundulos amiscos. Amisus, s. i. Amor Veneris. Plaut. in Pœnula. Acerba amasio est. Idem in Merc. Cui tua hac amica, cum quæ amationibus.

Amisus, s. i. Amator. Gall. Amoureux. Ital. Amatore. German. Liebhaber oder Quier. Belg. Een liefhebber. Hispan. Amador. Polon. Miłość, miłośnik, miłośnik. Vngar. Szerelm. Angl. Lover. & in bonam & in malam partem accipitur. In bonam, Cicero de Vniver. Qui sapientia amantem se proficietur. Cicero ad Attic. Bibliothecam tuam cave cuiquam despondeas, quamvis acrem amatorem inveneris. In malam, ut, Amator mulierum. Terent. in Eunuch. Amatores audieram esse mulierum eos maximos. Cicero 3. Tusculan. Aliud est esse amatorem, aliud amantem. Sunt qui ita distinguunt inter Amatorem, & Amantem, ut Amator dicatur, qui multis se amonibus implicat, naturaque ad amandum est proclivis: Amans qui ex causa amat, etiam si alioqui natura sua in amorem non admodum sit propensus. Amator item fingere potest in amante nihil esse simulati.

Amisus, diminutivum. [Vng. Amisus] Nam quæ seculò munditer nos habemus, vix ægè amatores invenimus.

Amisus, adverb. Quod est ad similitudinem amantis. [Vng. Amisus] Gall. Amoureux. Ital. Amante. German. Liebhaber. Hispan. Amador. Pol. Miłość. Vngar. Szerelm. Angl. Lovingly. Cicero Phil. Erat enim amatorie scripta epistola. Amatorum quoque nonnulli unam ex Musis esse voluerunt, quæ Græci Erato dicunt, decepti nimirum corrupto Ovidii versiculo ex Epist. Sapphus ad Phaonem, quæ sic sequuntur: Vilius Amator, Vilius mihi candida Chio. Quæ Ovidii loci si quis propriè expendat, facile deprehendet, non de Erato & Chio esse intelligendum, sed de Amythone & Cydno Lesbii mulierculis, quibus illa ad potentiosam libidinem abutebatur. Subdit enim, quas non sine crimine amavi: Quod, quam rectè conveniat Musis virginibus quisvis facile intelligat.

Amisus, Quod ad amoris insaniam impellit. [Vng. Amisus] German. Das ja der Liebeswahn. ut amatorum poculum. Sic amatorum virus, apud Plin. lib. 8. cap. 22. & lib. 13. cap. 25. Quod lib. 7. An amatorum venenum sit necne.

Amisus, s. i. Amorem, Quod ad amorem pertinet, &c. Cicero 3. Tusculan. Anacreontis tota poësis est amaroria.

Amisus, s. i. Dignus amari, dulcis, suavis. [Vng. Amisus] Gall. Digne d'être aimé, aimable. Ital. Amabile, degno d'esser amato. German. Lieblich. Das würdig ist sich zu haben. Belg. liefst. Hispan. Digno de ser amado. Pol. Godni miłości, warty. Vngar. Szerelmésre méltó. Angl. Deserve to be loved, amiable. Plaut. Compara labella libellis bella est, atque amabilis. Cicero ad Attic. Filiolam tuam ubi jam Romæ jucundam esse gaudeo: eamque quam nunquam vidi, tamen & amo, & amabilem esse cerò scio. Cuius contrarium est Inamabile. Mart. Inamabilis sciturus & frequens phoenix.

Amisus, s. i. Amabile, s. i. Amabilem. Gall. Amabilem. Ital. Amabile. German. Lieblich. Hispan. Amable. Pol. Przyjemny, miły. Vngar. Kedvelő, szerelmestető. Angl. Amiable, agreeable. Morum comitas, formæque venustas, ad amorem alliciunt. Plaut. in Such. Si amabilis tibi solus placet, si tibi ambo accepti sumus. Idem in Pœn. Qui amabiliter animum addiceret.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amisus, s. i. Amabilem, adverb. [Vng. Amabilem] Gall. Amabilem. Ital. Amabilem. German. Lieblich. Hispan. Amabilem. Pol. Przyjemnie. Vngar. Szerelmestető. Angl. Amiablely. Ant. ad Cicero. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humiliter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

fürstlich für auf. Belg. Van ou an. Hisp. Después de adelante. Apul. Nemo me amodò tam manè egredientem solum videbit. Sive ab hoc tempore: ut in Evangelio: Si me cognovissetis, & Patrem meum agnovissetis & amodò cognovissetis eum.

Amoebæus, m. f. Amoebæus, in penult. cum x, & in antepenult. cum æ diphthongo. Genus carminis, in quo qui canunt, utitur æquali numero versuum, & ita se habet ipsa responsio, ut aut majus, aut contrarium aliquid dicat, ut est apud Virg. in Buc. Ad love principium Musa, Iovis omnia plena: Ille colit terras, &c. Nomen deductum dicitur à amoebæ, quod inter cætera significat alternis respondere.

Amœno, nas, alt. p. Delectatione afficio. [Vng. Amœno] Gall. Plaisant, recreatif. Ital. Dilettare, aggradire. German. Beschäftigen, lustig machen, amüsieren. Hispan. Dilectar. Pol. Odwiesić. Vng. Gyönyörködtetni. Angl. To delight, to recreate, with pleasure. Cyprian. ad Don. Et cum in arboribus & vitibus, quas videmus oblectante prospectu, oculos amœnamus, animam simul & auditui instruit, & pascitur obtutus.

Amœnus, a, um, cum æ diphthongo, jucundus aspectu. [Vng. Amœnus] Gall. Plaisant, recreatif. Ital. Ameno. German. Lustig, lieblich, vnd schön amüsieren. Belg. lustig, schieken, liefst. Hisp. Naturalmente delectable. Polon. Wyśpiły do miłośnika & do meci jeno. Vngar. Gyönyörködés. Angl. Pleasant, delightful. Componitur ab æ: id est, sine, & munus, quod sit res grata, vel sine fructu. Vel (ut inquit Servius) à Moemo, munio, vel fructum capio. Vnde qui nihil præstant, immunes vocantur. Festus ab Amo derivat quum ait: Amœna loca dicuntur, quæ ad se amanda alliciunt. Virgil. 6. Aeneid. & amœna vireta Fortunatorum nemorum. Cicero de Orat. Nec amœnum nec salubrem locum censo. Idem Att. Prædiola nostra bellè adificata & satis amœna.

Amœnitas, f. t. jucunditas illa, quæ ex rebus amœnis percipitur. [Vng. Amœnitas] Gall. Plaisance, recreation. Ital. Giocondità, piacevolezza. German. Lustbarkeit. Hispan. Delecto. Pol. Wyśpiłość. Vng. Gyönyörködés. Angl. Pleasantness, delightfulness. Cicero de Legib. Præsertim hoc tempore anni & amœnitatem & salubritatem hanc sequor. Plin. lib. 12. cap. 12. Gelidi fontis amœnitate.

Amœnitas, adverb. pro Amœne. [Vng. Amœnitas] Gell. lib. 20. cap. 7. Annianus Poëta in fundo suo, quæ in agro Falisco possidebat, agitare erat solitus, vindemiam hilare atque amœniter.

Amœnitas, adverbium superlat. [Vng. Amœnitas] Plin. Epist. lib. 4. Pomponio habitare amœnissimè.

Amolitor, lina, d. p. Ex A, & Molior, Amoveo, & proprie de iis dicitur, quæ cum magna difficultate submoventur. [Vng. Amolitor] Gall. Chasser, ôter de quelque lieu avec grande peine. Ital. Amovete. German. Damm thun mit Arbeit. Hispan. Apartar, arrebatar. Pol. Odwalać, odpychać. Vng. Elmozdítani. Angl. To put or take away with pain or difficulty. Plin. lib. 11. cap. 10. Amoluntur omnia è medio. Interdum ponitur pro Recedo. Terent. in Andr. Proinde hinc vos amoluntur mihi impedimento estis. Accipitur & pro refellere. Quint. lib. 3. cap. 13. Videndum etiam an simul nobis plura aggredienda, an amolenda singula.

Amomum, pen. prod. amomum, Herba est, teste Plinio, amomum simile, minus tamen venosa, & durior, minusque odorata.

Amomum, n. f. amomum. German. Einbaum wachst in Armenia den witten reben nicht vngleich hat ein guten geschmack: vnd hat saub witz. Johans treubet. pen. prod. Frutex est ex ligno se convolvens in racemi modum, flore, cæu candida violæ, foliis vitis albæ similibus. Est autem triplex, Armeniacum, Medicum, & Ponticum. Actus scribit, amomum viribus esse acoro simile, sed siccius (Sperges) acorum, digestum verò magis (vntu) amomum.

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

Amor, m. t. [Vng. Amor] Gall. Amour. Ital. Amore. German. Liebe. Hispan. Amor. Pol. Miłość, s. i. odmienna. Vngar. Szerelm, szeretet. Angl. Love. Plus est quam benevolentia, licet plerumque pro eodem accipiat. Ex amore enim nascitur benevolentia, licet ostendit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quod Amor sit genus, Charitas species. Ille ad omnia pervincit animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio querit, & appetit, ad fruendū, per quem & fruunt eo, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor quietis, & amoris. Amor singulari numero plerumque honestus est, Amor fraternus, Amor patris in filiū, Cicero. In centus sum amore incredibili virtutū tuarum. Potest tamen & in veneream partem accipi, & tunc (secundū Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Virg. Omne adeo genus in terris hominumq, ferarumq, est genus æquorum, pecudes, pictæq, volucres In furias ignemque truant amor omnibus idem. Amor (inquit Plautus) melles & felle succū dissimulatus est, gustu dulces

dat, amarum ad fatietatem usq; aggerit. Amor formæ (ait Seneca) rationis oblivio est, & intantæ proximus, sedû minimè conveciens animæ sôipiti vitium: tuidat consilia, altos & generosos spiritus frangit, à magnis cogitationibus ad humillimas detrahit. & Amores verò pleurque lascivi sunt. Cic. pro Cælio: Muller amorum turpissimorum quondam fœdera feriens Idem 4. Tusc. Argue horum omnium libidinosos amores esse videmus. & Nonnunquam tamè etiam honestos amores dicimus. Idem lib. 1. Offic. Formâ quidem ipsam, Marce fili, & tanquam faciem honesti vides, quæ si oculis cerneretur, admirabiles amores sui excitaret. & Amor item pro Cupidine (quem veteres Deum amoris esse putaverunt) accipi solet. Propter. Quicumque ille fuit puerum qui pinxit amorem.

Amörgrine. [Amörgrine Gall. Paritare vocant. Ital. & Hispan. Paritana, vitruola. Pol. Pomy maly. Vngar. Pörte fm.] Heia est quæ nonnisi nomine Helvæ dicitur. Dioscor. lib. 4.

Amövfo. ves. pen. corr. dicitur. Abigo, removo. [Amövfo. Gall. Oiler Ital. Remover. Germ. hinweg thun / dansen treiben. Belg. Weh doen est jogem. Hisp. Quitar alguna cosa de otra. Pol. Oddalam Odpoizem, odpuham. Vngar. El meglum, el veim.]

Ang. To put away to take away.] Plaut. in Amph. per translationem dixit. Amovi te foribus maximam molestiam ad est, abegi, sive abire compulsi quia prius dixerat: Abigam ego jam hunc venientem ab ædibus. Quo item modo Terent. in Adelph. usus est: Ego hunc amovebo. Cic. ad Attic. Et nebulonem illum si quo pacto potes, ex istis locis amove.

Amövfo. t. Cic. lib. 2. de Finib. Augendæ voluptatis finis est doloris omnis amotio.

Ampeloprason. [Ameloprason. Pol. Log. Vng. szőlőes zerm. Herb. est foliis pomæ, sed angustioribus, flore candido, radice bulbosa. Nascitur in vineis, unde & nomè accepit. Vide Plin. lib. 24. cap. 15. Vulgus Parram vinearum vocat.

Ampelitis. dia. [Ampelitis Terra est bitumini similis, circa Seleuciam Syriæ nascens, qua russici vites illinere solent, ad necandos vermiculos, oculos illarum depascentes, quos Ipa, sive Sôipia vinitores appellant. & Eadem & Pharmacinis, Sapparinis dicitur, quod vitium morbo medeatur. De hac Dioscor. lib. 5. & Gal. 9. Facult. Simpl. med.

Ampelodesmos. [Ampelodesmos. Plin. lib. 37. cap. 23. Herba est, qua vites religari solent apud Siculos: qui quanvis salicibus abundant, quia tamen earum vincula duriuscula sunt, malunt eam ad rem ampelodesmo uti.

Ampelos melana. [Ampelos melana. Vitis nigra, herba est foliis similis, sed majoribus, claviculis quibusdam obvia quæque cõplectens. Semen habet racemolum, initio herbæcerum, sed ubi maturuerit, nigrû. Radice foris nigram, intus buxci coloris. Vitis nomen inde nata videtur, quod serpat in modum vitis, quodque arbores, fruticesque claviculis suis, velut pedamenta apprehendat. Nigræ autem cognomentum à radice, seminisque nigredine videtur esse sortita.

Ampelodes. [Ampelodes. à Græcis dicitur, quam nos vitam appellamus. Germ. Rebe Vngar. szőlő.]

Ampelos leuce. [Ampelos leuca. German. Eudwurz / schmerz wurz. Pol. Białe. Vng. fehér szőlő.] Herba est, quæ aliis nominibus Bryonia, Pfilothrum, & à Latinis Vitis alba dicitur. Vitis quidem, non quod vera sit vitis, sed quod ad ejus similitudinem accedat, nam & sarmenta habet & folia, & capiteolo, sativæ viti similia, omnia tamen hirsutiora. Alba verò, à radice colore dicta putatur.

Ampelos agria. [Ampelos agria. Labrusca id est, vitis agrestis. Plin. lib. 23. cap. 1. [Germanice, Wasserrebe.]

Amphemerinos. [Amphemerinos. Febris species est, quam quartanam exquisitam vocant medici. Fit ex pituita extra vasa putrescente.

Amphibi. [Amphibi. Germ. Ein thier das in Wasser und auf dem Lande lebt. Pol. Wodny i powietrze zwierze. Vn. Olyallarak az kik mind vízben is szárazon egy arcut élnek. Angl. Beasts that live in two elements.] Animalia tam in terris quam in aquis viventia.

Amphibion. Græci dicunt, quod est duplicis vitæ. Colum. lib. 9. Venio nunc ad aves, quas Græci vocant amphibion, quia non tantum terrestria, sed aquatilia quoque desiderant, ab amphibio quod, quod in ambobus elementis degant. Varr. 4. de ling. Lat. Græci ea quæ in aqua, & in terra possunt vivere, vocant amphibia Hæc Cic. Ancipites bestias vocat lib. de Natur. deor. 11. Bestiarum autem terreneæ sunt alie partim aquatiles, alie quasi ancipites, in utraque sede viventes.

Amphibolus. [Amphibolus. Ambiguitas.

Amphibolus. [Amphibolus. Dubium dictum, sermo dubiæ sententiam indicans. Figura que sic vitio compositionis, quæ in ambiguo posita est sententia. Et modo fit per duos accusativos à verbo inflexo rectos, ut. Ajo te Acacida Romanos vincere posse. & Modo per verbum commune, ut quum dicimus, Cato injustè criminatur in certum est enim, an ipse ab alio criminatur, an ipse alium. & Modo per participium, ut. Vide illa.

tuam auream hastam tenentem & Modò per homonymiam: ut si quis dicat aciem, nec exprimat oculi, vel gladii, vel exercitus. Potest etiam fieri aliis modis.

Amphibolion. [Amphibolion. Ambiguum dicitur, quasi utrinque percipiens, dicitur à ἀμφι, & βολή.]

Amphibrachius. [Amphibrachius. penult. corr. Pes est ex prima & ultima brevibus, media producta: sic dicitur, quod in utraque parte brevem habeat, ut Timere. Ab ἀμφι, utriusque, & βραχύν, brevis. & Illic opponitur Amphimacerus, qui brevem habet syllabam inter duas longas, ut Acquitas.

Amphicaustus. [Amphicaustus. Vng. Hegym termõ drpa.] Hordæi montanum, quod & ἀμφίς Græci vocant. Vide Ruellium.

Amphicyrtos. [Amphicyrtos. Germ. Das zu beiden seiten begenigt ist wie bömer. Pol. Kłoka. Vn. Mind két fél merredék. Hõmers.] à Græcis appellatur quod est utrinque declivè & gibbosum. Hinc fit ut & Lunam ἀμφικύρως vocemus peculiari epitheto, quò nondum simplena est, circa decimû scilicet aut duodecimû à conjunctione diem: tunc enim cotnua & convexitatem quandâ oculis nostris exhibet. & Est & Amphicyrtos, ligam quoddam incurvum, quo oncta gestari solent, ad dissimile illi, quo mulieres quibusdam locis aquam gestant, æqualibus utrinque situlis propendentibus.

Amphimacerus. & Amphimacer. [Amphimacerus. pen. corr. pes ex tribus syllabis constans, prima & ultima longis, media correpta, Fallidi. Sic dicitur, quod utraque parte longam habeat syllabam: ἀμφι enim utrinque sonat, & μακρῆς longum. Est autem contrarius Amphibracho.

Amphimalla. [Amphimalla. addereb. schâr. ἀμφιμαλλῶνα. Gall. Habes velo de deux coites. Ital. Velle pelosa di amena due le parti. Ger. Ein harenhtig ed er fonehtig Kleid zu beyden seiten. Hisp. Vellidona vellosa dentro y fuera. Pol. Shoga cyminna, jelona. Vng. Guba. Ang. A clothing rough on both the sides.] Erant tunice gaulapinae, ex utraq; parte pilos habentes, quæ & Gausapia dicebantur. Plin. lib. 8. cap. 48. Patris mei memoria cõpère amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. Quæ verò ex altero tantum latere villos habebant, Heteromalla dicebantur.

Amphimanchista. [Amphimanchista. Germ. Ein Oed se auf beyden seiten ernd hat.] Vestes erant liberorum, duas habentes manicas: Heteromanchala autem, quæ servorum velles erant, unam tantum habebant manicam. Utraque nomen acceptuut ab axillis, quæ à Græcis vocantur ἄμφω ἀξίαι.

Amphippi. [Amphippi. Milites qui duobus equis in bello utuntur, & ex fesso in recentem transfiliunt. Liv. lib. 2. Bell. Pun. Desultores vocat: & equi ipsi Desultorii appellantur.

Amphisbæna. vel Amphisibæna, æg. genus serpentis, Plin. Amphitane, ἀμφιπῶνα, Gemma, quæ alio nomine dicitur Chrysocolla. Invenitur in ea India parte, in qua formicæ erunt aurum. colore auri, figura quadrata, traditurque natura ejus eadem, quæ magnetis, nisi quod aurum quoque trahere dicitur. Hæc Plin. lib. 37. cap. 10.

Amphitapa. [Amphitapa. addereb. schâr. ἀμφιταπῶνα. Gall. Habesment velo de deux coites. Ital. Velle pelosa di amena le parti. Ger. Ein fonehtig in der heitig Kleid oder dede so zu beyd seiten vort vab oben forten hat. Hisp. Vellidona vellosa dentro y fuera. Pol. Gonia tohu siron kosmata. Vng. Guba. pelos raba, mind km und bolik. Ang. A clothing, or garment rough on both the sides.] Athenæo, velis genus utrinque villos habens. Varro: Alterum bene acceptum dormire sub amphitapa bene molli. Lucilius: Ploma, utque amphitapa, & si quid aliud deliciarum. & Vitur hoc vocabulo Vlpian. in l. velis. ff. de auro & arg. leg. Pro eodem etiam legitur Amphimallon.

Amphithalamus. Cubiculi genus est, quasi duplex thalamus. Vitruvius lib. 6. cap. 9. prostrandis autem dextra & sinistra cubicula sunt collocata, quorum unum thalamus, alterum Amphithalamus dicitur.

Amphitheatrum. [Amphitheatrum. Gall. Amphitheatre. Ital. Amphiteatro. Germ. Ein rund haus der schamspelen ein rund & c. ang. haus. Pol. Okragli dom wrywan do granu. Vng. Terek nyessre val hely, kerék nyeltesu szarok. Ang. A sort of round building.] penult. prod. Architecturæ erat rotundum, veluti ex duobus theatris (quæ hemicycli figura erant) compositum, circumquaq; spectandi usum præbens. Martial. lib. 11. Omnis Cæsareo cedit labor amphitreato. Vide Cassiodorum.

Amphitheatralis. se, adject. ad amphitheatrum pertinet, ut, Ludii amphitheatralia: Amphitheatrale spectaculum. Plinius libro 11. cap. 24.

Amphitheatralis charta. ita dicta à loco confecturæ, cui quatuor loci tribuunt à Plinio lib. 13. cap. 12.

Amphitherum. [Amphitherum. Germ. Ein Deyter in hoch Irindger sein. Pol. Kredon. Vng. Hõra idõ polõs, kinek mind két félõda vgyon.] Peculi genus est, quod utraque ex parte stare potest. Erant in Proverbiis, ex Helychi sententia, credit esse poculum, quod ob magnitudinem ambabus tollitur & reponitur, quod genus Hollandi Bosjan vocat. Neq; absurdû fortassis fuerit di-

rit dicere, esse poculi genus circa medium, quum clausum est, vetricosum, utiq; basim habes cui insistat: qd si aperias, dividitur in duo aequalia pocula: in sese, si claudas, coeuntia. Quae etiam forma salina fieri consueverunt, & hac tempestate etiam pocula ex auro & argento fiunt. Quicquid id est, conilat certe magnum fuisse poculum, quo uti solebant, quum sit enue potare volebant: unde insit proverbium: Ex amphihero bibisti: quum aliquem ad ebrietatem usq; bibisse volumus indicare.

Amphora, f. p. [*ἄμφωρα*, *ἀμφωρα*, Gall. *Vaisseau à vin tenant la bouche par parties de vin moy.* Ital. *Amphora.* Ger. *Ein traug od er tant mit zwey brinen; ein weingebirte; heit obnaghtlich ein Straßberg.* Hispan. *Cañara à arrova.* Pol. *Złoty odwin viduati.* Vn. *Korfo, ket sals fids edony.* Ang. *A tankard of nyne gallons.*] penult. con. Vasis fictilis genus, duas habens anlas: unde & nomen accepit, quod scilicet anlas utriusque apprehensis ferretur: ab *ἀμφω* & *ῥα*. Horat. in Arte: amphora cepit Insitu, currense tota curvatus exit: Erat aut hoc vasis genus vino aservando in pomis accommodatum. Idē 3. Carm. Nec Lethyrgonia Bacchus in amphora Languescit mihi. Erat praeterea Amphora, mensurae genus, capiens congios octo: hoc est, quadraginta octo sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, à mensura ejus figura, quae omni ex parte pedem habebat quadratum. Cicero pro Fonteio: Itaque Titurium Tolose quaterenos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: lam non quero, unde qua dringentas amphoras mellis habueris.

Amphora, f. p. [*ἄμφωρα*, *ἀμφωρα*, Gall. *Vaisseau à vin tenant la bouche par parties de vin moy.* Ital. *Amphora.* Ger. *Ein traug od er tant mit zwey brinen; ein weingebirte; heit obnaghtlich ein Straßberg.* Hispan. *Cañara à arrova.* Pol. *Złoty odwin viduati.* Vn. *Korfo, ket sals fids edony.* Ang. *A tankard of nyne gallons.*] penult. con. Vasis fictilis genus, duas habens anlas: unde & nomen accepit, quod scilicet anlas utriusque apprehensis ferretur: ab *ἀμφω* & *ῥα*. Horat. in Arte: amphora cepit Insitu, currense tota curvatus exit: Erat aut hoc vasis genus vino aservando in pomis accommodatum. Idē 3. Carm. Nec Lethyrgonia Bacchus in amphora Languescit mihi. Erat praeterea Amphora, mensurae genus, capiens congios octo: hoc est, quadraginta octo sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, à mensura ejus figura, quae omni ex parte pedem habebat quadratum. Cicero pro Fonteio: Itaque Titurium Tolose quaterenos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: lam non quero, unde qua dringentas amphoras mellis habueris.

Amphora, f. p. [*ἄμφωρα*, *ἀμφωρα*, Gall. *Vaisseau à vin tenant la bouche par parties de vin moy.* Ital. *Amphora.* Ger. *Ein traug od er tant mit zwey brinen; ein weingebirte; heit obnaghtlich ein Straßberg.* Hispan. *Cañara à arrova.* Pol. *Złoty odwin viduati.* Vn. *Korfo, ket sals fids edony.* Ang. *A tankard of nyne gallons.*] penult. con. Vasis fictilis genus, duas habens anlas: unde & nomen accepit, quod scilicet anlas utriusque apprehensis ferretur: ab *ἀμφω* & *ῥα*. Horat. in Arte: amphora cepit Insitu, currense tota curvatus exit: Erat aut hoc vasis genus vino aservando in pomis accommodatum. Idē 3. Carm. Nec Lethyrgonia Bacchus in amphora Languescit mihi. Erat praeterea Amphora, mensurae genus, capiens congios octo: hoc est, quadraginta octo sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, à mensura ejus figura, quae omni ex parte pedem habebat quadratum. Cicero pro Fonteio: Itaque Titurium Tolose quaterenos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: lam non quero, unde qua dringentas amphoras mellis habueris.

Amphora, f. p. [*ἄμφωρα*, *ἀμφωρα*, Gall. *Vaisseau à vin tenant la bouche par parties de vin moy.* Ital. *Amphora.* Ger. *Ein traug od er tant mit zwey brinen; ein weingebirte; heit obnaghtlich ein Straßberg.* Hispan. *Cañara à arrova.* Pol. *Złoty odwin viduati.* Vn. *Korfo, ket sals fids edony.* Ang. *A tankard of nyne gallons.*] penult. con. Vasis fictilis genus, duas habens anlas: unde & nomen accepit, quod scilicet anlas utriusque apprehensis ferretur: ab *ἀμφω* & *ῥα*. Horat. in Arte: amphora cepit Insitu, currense tota curvatus exit: Erat aut hoc vasis genus vino aservando in pomis accommodatum. Idē 3. Carm. Nec Lethyrgonia Bacchus in amphora Languescit mihi. Erat praeterea Amphora, mensurae genus, capiens congios octo: hoc est, quadraginta octo sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, à mensura ejus figura, quae omni ex parte pedem habebat quadratum. Cicero pro Fonteio: Itaque Titurium Tolose quaterenos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: lam non quero, unde qua dringentas amphoras mellis habueris.

honestos: hoc est, cum summa amplitudine & dignitate. Cicero. 4. in Verrem.

Amplius, adverbium, pro amplius: ut, Amplius acceptus: hoc est, cum magno apparatu, & copia. Amplius sumptum facere.

Amplius, adverbium, significat Plus. [*ἄμφω*, *ἄμφω*, Gall. *Plus largement, à advantage.* Ital. *Plus.* Ger. *Weit, weiter.* Belg. *Wider, oft meer.* Hispan. *Mas.* Pol. *Więcej, daley.* Vn. *Több.* Angl. *Moreover.*] Et in hac significatione, nominativo, accusativo, & ablativo coniungitur. Cicero in Verrem. Cum eum Syraculis amplius centum cives Romani cognosceret. Cetera comment. 3: Amplius octingentes quae uno erant tempore, à litore discesserant. Accusativo, Cicero in Verrem. Qui cum amplius centum cives Romani haberet ex conventu Syraculanū Virgil. 1. Aen. noctem non amplius unā. Ablativo, Cicero pro Roscio Comed. Hoc nomen triennio amplius in adversariū relinquo. Cetera: Millibus amplius quingentis in latitudinem patet. Genitivo conjuncte Hirtius in Comm. Amplius duorum millium terga vertebant. Ponitur etiam pro Praeterea, sine Casu. Cicero de Atulsi. Respondi. Quid enim si illi inimicissimus esset, amplius ad ejus laudem minuendam facere potuisset? Item aliquando pro deinceps, aut posthac, ut annotavit Sospater. Lucilius Sarty. 1: Quo pacto populum atque urbem servare poteris sit Amplius Romanam. Atque inde verbum est Ampliare, in sequentes dies disferre: de quo paulo post.

Amplius, adverbium, paulo amplior. [*ἄμφω*, *ἄμφω*, Gall. *Plus, davantage.* Ital. *Amplius.* Ger. *Weit, weiter.* Belg. *Wider, oft meer.* Hispan. *Mas.* Pol. *Więcej, daley.* Vn. *Több.* Angl. *Moreover.*] Et in hac significatione, nominativo, accusativo, & ablativo coniungitur. Cicero in Verrem. Cum eum Syraculis amplius centum cives Romani cognosceret. Cetera comment. 3: Amplius octingentes quae uno erant tempore, à litore discesserant. Accusativo, Cicero in Verrem. Qui cum amplius centum cives Romani haberet ex conventu Syraculanū Virgil. 1. Aen. noctem non amplius unā. Ablativo, Cicero pro Roscio Comed. Hoc nomen triennio amplius in adversariū relinquo. Cetera: Millibus amplius quingentis in latitudinem patet. Genitivo conjuncte Hirtius in Comm. Amplius duorum millium terga vertebant. Ponitur etiam pro Praeterea, sine Casu. Cicero de Atulsi. Respondi. Quid enim si illi inimicissimus esset, amplius ad ejus laudem minuendam facere potuisset? Item aliquando pro deinceps, aut posthac, ut annotavit Sospater. Lucilius Sarty. 1: Quo pacto populum atque urbem servare poteris sit Amplius Romanam. Atque inde verbum est Ampliare, in sequentes dies disferre: de quo paulo post.

Amplius, adverbium, paulo amplior. [*ἄμφω*, *ἄμφω*, Gall. *Plus, davantage.* Ital. *Amplius.* Ger. *Weit, weiter.* Belg. *Wider, oft meer.* Hispan. *Mas.* Pol. *Więcej, daley.* Vn. *Több.* Angl. *Moreover.*] Et in hac significatione, nominativo, accusativo, & ablativo coniungitur. Cicero in Verrem. Cum eum Syraculis amplius centum cives Romani cognosceret. Cetera comment. 3: Amplius octingentes quae uno erant tempore, à litore discesserant. Accusativo, Cicero in Verrem. Qui cum amplius centum cives Romani haberet ex conventu Syraculanū Virgil. 1. Aen. noctem non amplius unā. Ablativo, Cicero pro Roscio Comed. Hoc nomen triennio amplius in adversariū relinquo. Cetera: Millibus amplius quingentis in latitudinem patet. Genitivo conjuncte Hirtius in Comm. Amplius duorum millium terga vertebant. Ponitur etiam pro Praeterea, sine Casu. Cicero de Atulsi. Respondi. Quid enim si illi inimicissimus esset, amplius ad ejus laudem minuendam facere potuisset? Item aliquando pro deinceps, aut posthac, ut annotavit Sospater. Lucilius Sarty. 1: Quo pacto populum atque urbem servare poteris sit Amplius Romanam. Atque inde verbum est Ampliare, in sequentes dies disferre: de quo paulo post.

Amplius, adverbium, paulo amplior. [*ἄμφω*, *ἄμφω*, Gall. *Plus, davantage.* Ital. *Amplius.* Ger. *Weit, weiter.* Belg. *Wider, oft meer.* Hispan. *Mas.* Pol. *Więcej, daley.* Vn. *Több.* Angl. *Moreover.*] Et in hac significatione, nominativo, accusativo, & ablativo coniungitur. Cicero in Verrem. Cum eum Syraculis amplius centum cives Romani cognosceret. Cetera comment. 3: Amplius octingentes quae uno erant tempore, à litore discesserant. Accusativo, Cicero in Verrem. Qui cum amplius centum cives Romani haberet ex conventu Syraculanū Virgil. 1. Aen. noctem non amplius unā. Ablativo, Cicero pro Roscio Comed. Hoc nomen triennio amplius in adversariū relinquo. Cetera: Millibus amplius quingentis in latitudinem patet. Genitivo conjuncte Hirtius in Comm. Amplius duorum millium terga vertebant. Ponitur etiam pro Praeterea, sine Casu. Cicero de Atulsi. Respondi. Quid enim si illi inimicissimus esset, amplius ad ejus laudem minuendam facere potuisset? Item aliquando pro deinceps, aut posthac, ut annotavit Sospater. Lucilius Sarty. 1: Quo pacto populum atque urbem servare poteris sit Amplius Romanam. Atque inde verbum est Ampliare, in sequentes dies disferre: de quo paulo post.

A populo

A populo semper sum defensus, amplificatus, atque ornatus.
 Amplicatio, verbale. [מרחיב מרחיב מרחיב. in aucto-
 ritate. Gall. *Eslargir*, *agrandir*. Ital. *Che aumenta*. German.
Einmehrigen / *einmehrd* / *der ein ding groß macht*. Hisp. *Enfanchador*.
 Pol. *rozyciel* / *rozyciel* / *rozyciel*. Vng. *Mez dekbitch* / *mezbich* / *fejebich*.
 Ang. *Anmlayer*.] Quirrem aliqua aut personam maiorem aut
 ampliorum reddit. Idem 3. Tusc. Pythagoras non solum nomi-
 nis inventor, sed etiam verum ipsam amplificato fuit.

Amplicatio, onis, f. t. augmentatio. [מרחיב מרחיב. in aucto-
 ritate. Gall. *Accroissement* / *amplification*. Ital. *Aumento* / *acrescimento*. Ger.
Wehung / *Grosmachung*. Hisp. *Enfanchamiento*. Pol. *Rozyciel*.
 Vng. *Mez dekbitch* / *mezbich*. Ang. *Amplifying* / *enlarging*.] Cic.
 1. Offic. Nec vero amplificatio rei familiaris, nemini nocens,
 vituperanda est. Apud Rhetores autem Amplificatio (desi-
 niente Cicerone in Partitione) est gravior quaedam allusio,
 quae motu animorum conciliat in dicendo fidem.

Amplicatio, & comprehensio, differunt omnino inter se:
 nec tamen, in quo plane differant, satis constat: quia de re recit-
 abimus primum Padiani verba: deinde, quid sentiamus ipsi,
 exponemus. Padianus igitur sic: Ante Legem Glauca de co-
 prehensione, aut statim sententia dicebatur, si absolvendus
 esset reus: aut amplius pronuntiabatur, si videretur esse dam-
 nandus, cum dixisset iudices: Non liquet: hoc est, obscura
 causa est: itaque ea pars, interposita dilatione, dicebat, in cuius
 peroratione videbatur obscuritas: comprehensio vero utri-
 usque partis recitatio est: & infra subiungit haec. Alii scilicet
 comprehensioem & ampliamem hoc inter se, quod
 comprehensio ex una tantum redabatur, cum causam iu-
 dex non intellegeret: & omnino, si videbatur, iudicib. bona cau-
 sa, absolvebant reum: si mala, non statim condemnabant, sed hac
 excusatione utebantur: nam, cum condemnandi nota esset C. li-
 tera, absolvebatur: Ampliandi signum N. L. dabatur: quo significa-
 bant non liquere: unde ampliatio nascebatur: quibus ex ver-
 bis primum, illud intelligitur, in ampliatione aut accusatorem
 solum, aut defensorem iterum causam egisse: deinde, etiam hoc
 constat, esse Amplius pronuntiatum, non cum ambigeretur,
 absolvendus, an condemnandus esset reus, sed cum ita dilucide
 pateret culpa, ut condemnandus omnino videretur: in quo
 tamen, ut, quasi ad excusandam dilationem, speciem aliquam
 dubitationis praeseferretur, ampliandi in tabellis dabatur N. L.
 tumque iterum dicebat is, vel pro reo, vel contra reum, qui,
 quod proposuerat, argumentis non satis probasse videretur.
 Quod ad primum attinet, est Padiano, licenti de hoc, tribuo
 plurimum: quare tamen, verene sententiae, an secus: venit enim
 in mentem suspicari, ne quemadmodum in comprehensione
 sic in ampliatione ab utraque parte iterum acta causa sit, Livius
 enim lib. XLIII. causam de repetundis ex ampliatione utrinque
 ait esse actam: idem ex iis verbis postum coniectere, quae sunt
 apud Ciceronem lib. I. in Verr. Quid ego nunc in altera actio-
 ne Cn. Dolabella spiritus, quid huius lacrymas, & concussa-
 tiones proferam? vocat altera actionem post ampliationem
 quod verbum spectare potius utraque partem, quam alteru-
 tram, videtur: & Aconius ipse, non dubito, quin idem sen-
 tentia subiungit enim haec in suo commentario: hic apparet, etiam
 in ampliatione sic alteram dici, quemadmodum in comprehen-
 sione. De illo altero cum dixit, ampliationem fuisse, non in
 causa dubia, sed in manifesta rei culpa, non ad causam melius
 cognoscendam, sed ad damnationem differendam: plane non assen-
 tiot: nec tamen audeo dissentire: libenter enim existimaverim,
 Amplius esse pronuntiatum, cum obscura causa esset, nec de
 absoluitone, aut condemnatione satis liqueret: proptereaque
 amplius requiri ad causam demonstrandam videretur: nam si
 ampliatio futuram damnationem esset signum: quorsum, cum de
 Philodamo iser, Amplius pronuntiatum, tanto opere Dolabella
 & Verres contenderent, ut condemnaretur: nam opera super-
 vacanea fuisset: contenderunt autem, quia videbant posse fieri,
 ut absolveretur: quid? Padianus ipse nonne contra sua sen-
 tentiam loquitur? quasi enim oblitus ea, quae ante de amplia-
 tione dixerat, hoc in loco ait: Mos veterum hic fuerat, ut, si ab-
 solvendus quis esset, statim absolveretur: si damnandus, statim
 damnaretur: si causa non esset idonea ad damnationem, ab-
 solvi tamen non posset, Amplius pronuntietur. Sed fortasse
 Padianus excusari poterit, si tempora distinguantur, hoc mo-
 do: ut ante Legem Glauca, ampliatio fieret dilatae condem-
 nationis iudicij, post Legem vero Glauca, obscuritatis, nec
 satis exploratae sententiae: utrumque sane duo Ciceronis loca,
 si quis attendit, videntur ostendere: primum in iudicio Phi-
 lodami, de quo proxime dictum est: ubi enim, dubium fuisse post
 damnationem eventum iudicij, plane constat: deinde, cum ea di-
 xit in eodem libro: Verum, ut opinor, Glauca primus tulit, ut
 comprehenderetur reus: antea vel iudicari primo poterat, vel,
 Amplius pronuntiatum: utram igitur putas Legem molliorem
 opinor, illam veterem: quae vel citò absolvi, vel tarde condemnari
 licebat: nam hoc, Tardè condemnari, ad illud, quod proxime di-

xerat, refertur. Amplius pronuntiatum: ut ampliatio nihil aliud
 quam tardam condemnationem significare videatur. Differt
 etiam in hoc a comprehensione ampliatio, quod ampliatio
 tantum a iudicij arbitrio ac voluntate pendet: comprehensio
 vero est illa quidam in iudicibus posita, sed petente vel ac-
 cusatore, vel defensore: nam nisi alteruter, aut uterque petisset,
 nihil iudices de comprehensio reo cogitarent: non potuisse
 aut comprehensioem in iudicibus omitti. Padianus
 docet, cum ait: Ideo testibus usum esse Ciceronem, ut, si posset, re-
 prehensionem tolleretur: sperabat enim Cicero, causa per te-
 stes patefacta, iudicibusque probata, futurum ut de tollenda co-
 prehensione a iudicibus impetraret: ergo, tum in iudicib.
 tum in accusatore ac defensore situm fuisse comprehensioem
 jus, verè dixi. Differant etiam origine ampliatio, & com-
 prehensio: nam, vetustiore fuisse ampliamem, verba
 Ciceronis de Lege Glauca demonstrant: & P. Licinio, C. Cal-
 sio coli, hoc est, multis ante primam de repetundis Legem an-
 nis, quam a L. Pisonem latam diximus, ampliatio esse reos in
 iudicio repetundarum, apud Livium lib. XLIII. animadverti-
 mus. Ex libro nostro de Legib. Romanis.

Ampullae, Vide APLUSTRE.

Ampul, onis, m. f. *amplia*, Latine funiculas, qui per juga ju-
 mentorum tenduntur: aut quo trahi ferivae solent a iumentis ope-
 nera. Verbum autem *amplia* proprie significat iter tutto facere.
 Per abusum vero translatum est ad veterina iumentorum.
 Ampullae, geminae vasis genus ex vitro, aut alia materia, ad
 servandum oleum in balneis, item in mensa ad aquam, vel po-
 tionem, aliosque usus accommodatum. [Πύργος] *pyrgos*,
pyrgos. Gall. *Fiole*, *bouteille*. Ital. *Ampolla*. Ger. *Ein* / *De* / *gucken* / *von* / *glas* / *Ein* / *Krag* / *Ein* / *geföhrt* / *das* / *ein* / *in* / *ein* / *haus* / *hat*. Hispanice,
Ampolla / *o* / *redama* / *de* / *vetro*. Polon. *Ampulka*, *Banka*. Vngar. *Am-
 pulna*. Angl. *A little bottle* / *or* / *vine*.] Apul. in Floridis Hipias pro-
 dicavit ampullam quocumque oleariam, quam gefebat semet sibi
 fabricatam. Cicero libro 4. de Finib. Si ad illam vitam qua cum
 virtute degatur, ampulla aut strigilis accedat, sumptuum sapie-
 ntiam eam vitam potius cui haec adjecta. Erat autem hoc
 vasis genus turgidum, veluti ventre inflato: unde pertransla-
 tionem dixit Horatius: Projicit ampullas & sesquipedalia verba:
 pro eo quod est, verba turgentia & sufflata abjicit. Vteban-
 tur etiam Romani ampulla ad hauriendas potiones, Sueton.
 in Domit. Prandebatque ad satietatem, ut non temere suspex-
 cenam praeter Martianum malum & modicum in ampulla
 potunculam daret. Est etiam Ampulla, tumor in flauis,
 quem & Bullam vocamus, Graeci modo *νεφθιδια*, modo
φουλετα appellant.

Ampullarius, ii, m. f. substantivum, Artifex ampullarum. [Αμ-
 pullαριος]. Gall. *Faiseur de petites fioles*. Ital. *Artefice di ampolla*. Ger.
Der die gleser macht mit weien beuhen / *Grosmacher*. Hispan.
El que haze ampollas. Polon. *Gklararz*, *Hauuk*. Vngar. *Ampul-
 na istalo*. Angl. *A bottle maker*.] Plaut. Rud. Ni erit iam synco-
 rum, ut quisvis dicat ampullarius, Optimum esse epe seculo
 corium & syncerissimum.

Ampullae, s. a, um, adiectivum. *δεσφιδιο*: ut, Ampullariae u-
 ctiones. Plautus Stich. Vel unctiones Graecae sudatorias, Vel
 alias malis malacis ampullarias.

Ampullae, s. a, um, Quod ex ampulla est. [Αμ-
 pullαιος]. Gall. *Kostsamere* / *von* / *bouteille*. Ital. *A forza di ampolla*. Ger.
Das auß geblasen ist wie ein gauer. Hispanice, *Cosa sachala como
 ampolla*. Polon. *Widet*. Vngar. *ampulnal valo*. Angl. *Mala
 lyke a bottle*.] Vt. Frustum ampullaceum, Colum lib. 8. cap. 2.
 Plaut. in Menach. videtur vocare mulierem magnifice cultam,
 ampullaceam.

Ampullae, s. a, um, Quae ab ampulla forma nomen habent. Plu-
 nius lib. 15. cap. 15.

Ampullor, laris, d. p. ab Ampulla, p. superbio, turgeo. [Αμ-
 pulλωρ]. Gall. *Deventer* / *eris* / *er* / *est* / *empoule*. Ital. *Infopolari* / *ganho*.
 German. *Reffidiaten* / *oder* / *stey* / *sen*. Hispan. *Ampullar* / *o* / *hin-
 chafte*. Pol. *Nachman* / *ys* / *ys* / *ys*. Vng. *Kentekedem*. Angl.
To waxe ponde.] Quo verbo usus est Sueton. in Domitiano, &
 Horat. i. Epist. An tragica defevit, & ampullatur in are.

Ampulo, ax. pen. cor. act. p. Circumcisis, refecit. [Αμ-
 πολοο]. Ital. *Postare* / *noccar* / *via*. Ger. *Abhamen* / *o* / *stnaden*. Belg. *M
 sind* / *est* / *astunen*. His. *Cortar* / *in* / *dercedar*. Pol. *Odpinom* / *Obp-
 nam*. Vng. *El motecbn* / *el vagem*. Ang. *To cut of, to gnato away*.]
 Cic. 5. de Finib. Quae sit scientia atque ars agricolatum quae
 circuncidar, amputat, erugat, extollar, administratur.

Amrotamentum, u. Gell. lib. 17. cap. 2. Ludis aut culpae am-
 rotamentis digna.

Amsanctus, servius ex omni parte sanctus, interpretatur ap-
 pud Virgil. 7. Aeneid. Amsancti vallis, deoasis hanc (scilicet) so-
 ntrum. Sed male meo iudicio est interpretatus, cum non sit
 nomen adiectivum, verum nomen proprium. Cumque non
 absque sollemnium commissione (ut ita Virgili locus accipien-
 dus foret)

Amis (forer) amfanctos valles Poëta dixisset. Quid autem Am-
 antus sit, vide in Onomastico.
 Amlegetes, dicuntur quorum ager viam tangit. Festus.
 Amilia, pen. corr. Genus vasculi ad aquam gestandam, quod
 religionis & expiandorum malorum gratia gestabatur. *Am-
 jarogis*, dictum quasi amola, ab amolendis periculis. Hujus
 diminutivum Amulula.
 Amulicium, pen. prod. n. f. [Germ. Ein arynes wiber giste/oder
 ande dng so man böser jussü/oder Kranckheiten hab an haif hendt.
 Pol. *Prismatima puzymka truczynia*. Vngar. *Ezeru ellen való or-
 ossig*] Omne genus remedi aduersus cüda mala medicamē-
 ta, & præsertim cõtra veneficia, *Amulicij*, *Amulij*, Plin.
 lasantibus alligatur succinum amuleti ratione, formã vasculi
 habens. Græci etiã *Amulicij* hæc vocant, *Amulicij*, quod est
 amoliti, summo vetere, depellere. Dicitio hæc frequens
 est apud Plinium.
 Amulicij, f. p. [ἄμυλλος] Gall. *La lie d'huile*. Ital.
Amulicij. Germ. *Dattusen/oder bren*. Belg. *Du bresen of bres-
 sen van de olie*. Hisp. *Alpechin de acyite*. Pol. *Piana na oleis, albo
 bud*. Vng. *Olej spritke*. Ang. *The dregges of oyle, or lies*.] Sordes
 olei, quæ præcedunt. Nam quæ sequuntur, Fæces vocantur.
 Virg. Georg. 15. & nigra perfundere amurca. Hoc nomen per e
 scribitur, sed profertur per gut sit in Cajus, & Cneus. Amurca
 contra culices & limaces vim habet maximam. Hinc Examur-
 caras, foribus purgatus.
 Amulicij, f. dolia, in quæ amurca infunditur. Cato de re Ru-
 lic. capite 10. Dolia quæis vinacia consistat, decem, amurcaria
 decem, *Amulicij*.
 Amulium, n. f. Ventis discernendis excogitatum organum, ut
 ait Cælius. Vitruvius lib. 1. cap. 6. Collocetur ad libellam mar-
 moream amulium mediis membris: aut locus ita expolietur
 ad regulam & libellam, ut amulium nos desideretur.
 Amulius, hujus amulii, form. gen. [ἄμυλλος] Gall. *Amulius*. Ital.
Amulius. Germ. *Amulius*. Belg. *Amulius*. Pol. *Amulius*. Vng.
Amulius. Ang. *Amulius*.] Filium est, quod fabri materiam rubricã oblinunt, aut alio colore.
 Sic Budus. Festus autem regulam vocat, ad quam aliquid ad-
 equatur. Ex quo videtur innuere & Amulium & Normã idem
 esse. Latè tamen pro omni ordine ponitur.
 Amulij, f. alba, *Amulij*, hoc est, nullo defectu ac citra discrimen-
 ta. Gell. in Noct. Attic. Nanque illi omnes & eorum maximè
 Græci, multa & varia lætantes in quas res cunque inciderat,
 alba, ut dicitur, lineã sine cura discriminis solam copiam fe-
 citi conuertebant. Plutarch. in Comment. *Amulij*. Nonnulli sic effertur Adagium: In albo lapide amulij alba.
 Vultur Plato in Charmide, ubi Socrates ait se erga formosos
 adolescentes perinde esse, ut albam amulij in albo lapide,
 propterea quod neque discerneret satis inter formas, & om-
 nes ex æquo amaret. Diciturque vel in eos, qui nullo sunt ju-
 dicio, vel in stupidos, vel in eos, qui in certis probant vel
 significant incerta.
 Amulij, adverbium, & ab eo compositum, Adamulij.
 [ἄμυλλος] Gall. *Amulij*. Ital. *Amulij*. Germ. *Amulij*. Belg. *Amulij*. Pol. *Amulij*. Vng.
Amulij. Ang. *Amulij*.] Ut iudicium adamulij, adverbium, pro
 rectè & examinatè. Plautus in Amphitruone: Si vera hæc lo-
 quimur examulij, est optima: ubi Siscenna & Sospiter pro
 examinatè, interpretantur. Amulij enim est regula rubricata,
 quæ dimittitur, examinandi operis causa.
 Amulij, f. Examulij, & Amulij, frequens est apud autores,
 pro eo quod est exquisita diligentia atque exactissima cura.
 Gellus lib. 1. cap. 9.
 Amulij, f. opera dicuntur, quæ ad amulij facta sunt. *Amulij*.
 Plaut. in Mil. In hoc amulij facta sua sibi ingenua in-
 doles. Nonius.
 Amulij, penult. prod. [ἄμυλλος] Gall. *Amulij*. Ital. *Amulij*. Germ. *Amulij*. Belg. *Amulij*. Pol. *Amulij*. Vng.
Amulij. Ang. *Amulij*.] Inelegans, & in-
 doctus hoc est, à Mulus alienus. Antiquitus enim nihil crudi-
 tum habebatur sine musicam de apud Comicos, qui literas se-
 didicisse negant, ajunt se non didicisse musicam. Varrus lib. 1.
 cap. 1. Nec musicus, ut Aristoxenus: sed non amulij.
 Amygdalij, f. p. [ἄμυγδαλίς] Gall. *Amande*. Ital. *Mandorla*. Germanicè. *Amendbaum*. Belg. *Am-
 ande*. Hispan. *Almendra*. Pol. *Migdale*. Vng. *Mondola*.
 Ang. *An almond tree*.] Arbor, amygdala: hoc est,
 succa Græcas profertens. Colum. lib. 6. cap. 14. Amygdala, si

parum ferax erit, forata arbore lapidè adjicito. Hinc Amyg-
 dalinus, na, um, penultima correpta. Serenus: Fertur amygdala
 succa nuci esse bibendus. Amygdalinum oleum, Plinius
 libro 23. cap. 4.
 Amygdalij, f. cœum folium, Plin. lib. 26. cap. 11.
 Amygdalij, f. [ἄμυγδαλίς] Gall. *Amande*. Ital. *Mandorla*. German. *Mandeln/mandeliten*. Belg. *Am-
 ande*. Hispan. *Almendra*. Polon. *Migdale*. Vngar. *Mondola*.
 Ang. *An almond*.] Penult. corr. Nux Græca, quæ & Thasia di-
 citur. Plin. Intus nucleus amygdalæ est. Amygdalum, à *amyg-
 dalos*, etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius: Græ-
 ci asserunt nasci amygdala scripta, si aperta testa nucleum sa-
 num tollas, & in eo quodlibet scribas, & iterum luto, & por-
 cino stercore involutum reponas.
 Amygdalij, f. [ἄμυγδαλίς] Dioscoridi. German. *Ein gat-
 tung eines purgierendes Nuch traats / mit Nenten wie ein Mandel
 baum oder Sprungwurz*.] Herba est ex genere tithymali, à simi-
 litudine foliorum amygdali, quæ & Corymbites dicitur, &
 Platyphyllos, à latitudine foliorum. Plin. lib. 26. cap. 3.
 Amylon, f. [ἄμυλον] Gall. *Amidon*. Ital. *Amido*. Germ. *Ami-
 mid*. Hispan. *Amidon*. Pol. *Krochmal, maczka*. Vng. *Fedros gálér*.
 Kéményit. Ang. *A kind of wafer made of fine wheat*.] Placentæ
 genus, quod ex tritico fiebat, aut siliginis sæpius elotata di-
 ctum quod *amylus* vocatur: hoc est, sine mola heret. Maceraba-
 tur enim sæpius quotidie tritico aut siligo, donec ita molle-
 sceret, ut cremor exprimi posset, qui deinde in sole siccabatur.
 A vulgo Seplassiorum unica litera immuta Amydon vocatur.
 Rationem conficiendi amyli, vide apud Plin. lib. 18. cap. 7. &
 apud Caronem de Re rust. cap. 87.
 Amyris, genus arboris est, ut inquit Hieronymus, quod Latini
 putantes myrrham dictum, unguenta interpretati sunt. De
 cujus arboris notitia hoc solè ad nos pervenire potuit, quod
 odorem suum habeat suavem, nullum tamen afferat fructum.
 Amyron, atrachilis Dioscoridi.
 Amyris, f. t. Sirene potationis genus erat apud Thra-
 cas, quum potus ingurgitabatur, ut vinum in dolum infundi-
 tur, neque spiritu reciprocatu, neque ore contracto. Vnde
Amirion Græci dicunt, pro ingurgitare, & sine respiratione af-
 fatim bibere. Horatius lib. 1. Carm. Bassum Thracia vincat
 amyriside. Alii Amyrisidem poculi speciem interpretantur,
 quo Thracæ utebantur, quoribus *Amirion* dicitur: hoc est, citra
 labiorum contractionem, & spiritus reciprocationem potare
 volebant, Vt Germani potatores ajunt: *Ohne schnuffen vmb
 bart wiffen*.
 Ante N
 An, adverbium interrogandi & pro Nunquid ponitur, à *na*.
 Cicero: An verò Romulus ille, aut palliores aut convenas
 congregasse videtur? Sed aliquando transit in vim con-
 junctionis si, à, quum sermo dubitativus est, & tunc ferè sub-
 junctivo jungitur: ut, Nescio an Pater vivat. An diversis
 in locis collocatur. Primo loco. Cicero. 2. Philipp. An tu, Nar-
 bonæ in mensas hospitum quum vomeres, Dolabella pro te
 in Hispania dimicare? Secundo loco. Cicero. 5. Verr. Erravit, an
 potius insanivit Apronius? Et hic & in similibus subaudiis An
 vel utrum? An, ter repetitur. Cicero in Orat. In quo questum
 est, in torone circuitu illo orationis, an in principiis solum, an
 in extremis, an in utraque parte numerus tenendus sit. An,
 quater repetitur. Cicero de Orat. Refert etiam qui audiant: Se-
 natus, an populus, an iudices, frequenter, an pauci, an singuli.
 An & Ne conjungi solent pro An. Terent. Andr. Anne est in-
 tus Pamphilus? Cicero in Pisonem: Anne gesto. An & Ne inter-
 positus aliquot distionibus. Cicero lib. 1. de Fiorib. An patus
 ancillæ sitne in fructu habendus? An Si conjunguntur, Ovid.
 in Epistol. An si quis rapiat stabulis armenta reclusis, Anna
 feras, rapta conjuge lenius eris. In notis antiquorum AN.
 Annus. AN. Ante nothem. AN. M. actionem mādāt. AN. N.
 vel AN. vel A. annis. AN. T. antè vel antea. AN. T. C. ante ter-
 minum constitutum. AN. G. P. angelus percussit. AN. M. ani-
 ma. AN. S. E. N. Anneus Seneca.
 Ana, est vox barbara, qua medici nostri temporis utuntur in
 suorum medicamentorum compositionibus pro Latinis vo-
 cibus, singulorum partem seu partes, vel (quod idem) unius-
 cuiusque speciei.
 Anabasis, f. t. *Anabasis* Dioscoridi, Herba quæ Equisetum
 Latine dicitur, à Græcis Hippuris. [ἄναβις] Gall. *Quel de cheval apreste ou prest*. Ital. *Corda di cavallo, asprella*.
 Germanicè. *Raunselm* oder *Edastib*. Hispanicè. *Cela
 de mula, raba de mula*. Polon. *Kozij*. Vngar. *La fark*. Ang.
An heerbe called the horse tail. Plin. lib. 26. cap. 13. Recentiores
 Caudam equinam vocant.
 Anabasis, f. t. [ἄναβις] Pol. *Olwisyjzicy* 1993 *plaga alba do-
 bogu*. Vngar. *Hir bordog*.] Qui emittitur in exteras regiones,
 rumorem aliquem disseminatur, qualem Tisipoleum
 fuisse in tabulis legimus, quem semina per orbem ipsarum,
 f. 4. Ceteris que